

- 1907 / 3 - 98 / 99

Chambre des représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1998 - 1999 (*)

10 FÉVRIER 1999

PROJET DE LOI

**relatif à la protection
pénale des mineurs**

AMENDEMENTS

N° 13 DE M. LAEREMANS

Art. 3

A l'article 347bis proposé du Code pénal, apporter les modifications suivantes :

A) dans le § 2, alinéa 1er, du texte néerlandais, remplacer le mot «gestraft» par le mot «bestraft»;

B) dans le § 2, alinéa 2, remplacer le mot «quatorze» par le mot «seize»;

C) compléter le § 3 par un alinéa 2, libellé comme suit :

«Dans le cas prévu à l'alinéa précédent, la peine sera cependant la réclusion de vingt à trente ans si la personne prise en otage est celle visée au § 2, alinéa 2.»

Voir:

- 1907 - 98 / 99:

- N° 1 : Projet de loi .
- N° 2 : Amendements.

(*) Cinquième session de la 49ème législature

EN REMPLACEMENT DU DOCUMENT DISTRIBUÉ
PRÉCÉDEMMENT

- 1907 / 3 - 98 / 99

Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1998 - 1999 (*)

10 FEBRUARI 1999

WETSONTWERP

**betreffende de strafrechtelijk
bescherming van minderjarigen**

AMENDEMENTEN

Nr. 13 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 3

In het voorgestelde artikel 347bis van het Strafwetboek de volgende wijzigingen aanbrengen :

A) in § 2, eerste lid, het woord «gestraft» vervangen door het woord «bestraft».

B) in § 2, tweede lid, het woord «veertien» vervangen door het woord «zestien».

C) paragraaf 3 aanvullen met een tweede lid, luidend :

«In het in het vorige lid bedoelde geval is de straf evenwel opsluiting van twintig tot dertig jaar, indien de gijzelaar een persoon is als omschreven in § 2, tweede lid.»

Zie:

- 1907 - 98 / 99:

- Nr. 1 : Wetsontwerp.
- Nr. 2 : Amendementen.

(*) Vijfde zitting van de 49ste zittingsperiode

TER VERVANGING VAN HET VROEGER RONDGEDEELDE STUK

5729

JUSTIFICATION

A) Il s'agit d'une correction d'ordre linguistique. Le verbe «bestraffen» est en effet utilisé dans le cas d'une infraction, alors que le verbe «straffen» est réservé aux personnes.

B) Nous nous réjouissons que le projet de loi vise à considérer comme une circonstance aggravante le fait que la victime de la prise d'otage soit un mineur. L'article 347bis actuel du Code pénal ne prévoit en effet pas de protection spéciale pour cette catégorie sociale particulièrement vulnérable. Nous déplorons cependant que seuls les mineurs de moins de quatorze ans aient droit - également dans d'autres volets du projet de loi - à la protection pénale la plus absolue (cf le commentaire de l'article 5). Nous plaçons pour que l'âge de seize ans - qui est actuellement l'âge retenu dans une série d'autres articles du Code pénal, par exemple dans l'article 372 relatif à l'attentat à la pudeur - demeure le critère sur la base duquel ce degré de protection est octroyé.

C) Le § 3 de l'article 347bis proposé du Code pénal reprend les termes de l'alinéa 2 de l'article 347bis actuel. La circonstance atténuante visée dans ce paragraphe s'applique également - ainsi qu'il est d'ailleurs explicitement précisé dans l'exposé des motifs au nouveau cas prévu au § 2, alinéa 2. L'existence de cette circonstance atténuante a - sauf dans les cas prévus au § 4 - pour conséquence que le coupable est puni d'une réclusion de quinze à vingt ans, quelle que soit la peine qui soit prononcée en l'absence de cette circonstance, selon que l'alinéa 1er ou l'alinéa 2 du § 2 est d'application. Cela implique qu'en ce qui concerne la réduction du taux de la peine, l'on confère des effets plus importants à la circonstance atténuante dans le cas prévu au § 2, alinéa 2. Nous proposons au contraire que dans ce cas, la peine infligée en application du § 3 soit réduite de manière équivalente, c'est-à-dire qu'elle soit ramenée de la réclusion à perpétuité à la réclusion de vingt à trente ans.

N° 14 DE M. LAEREMANS

Art. 4

Apporter les modifications suivantes :

A) Remplacer l'alinéa 3 proposé par la disposition suivante:

«Le commanditaire des infractions visées aux alinéas précédents est puni des mêmes peines que s'il avait commis les faits, si les infractions ont reçu leur exécution.»

B) Compléter l'article proposé par un alinéa 4, libellé comme suit :

«Si l'infraction visée à l'alinéa 1er n'a pas reçu d'exécution, le commanditaire est puni d'un emprisonnement de six mois à trois ans. Le coupable peut en outre être déchu de ses droits conformément à l'article 33.»

VERANTWOORDING

A) Deze wijziging beoogt een taalkundige verbetering. Een misdrijf wordt immers bestraft, terwijl het werkwoord «straffen» is voorbehouden voor personen.

B) Het is positief te noemen dat het wetsontwerp ertoe strekt, het feit dat het slachtoffer van de gijzeling een minderjarige is, als een verzwarende omstandigheid in acht te nemen. Huidige artikel 347bis van het Strafwetboek voorziet immers niet in een extra bescherming voor deze kwetsbare groep in onze samenleving. Wij betreuren evenwel dat slechts de minderjarigen onder veertien jaar - ook wat andere onderdelen van het wetsontwerp betreft - recht hebben op de ruimste bescherming vanwege de strafwet. (cfr. de toelichting bij artikel 5). Wij pleiten ervoor dat de leeftijd van zestien jaar - die heden ten dage in een aantal andere artikelen van het Strafwetboek, bijvoorbeeld in artikel 372 met betrekking tot aanranding van de eerbaarheid, geldt - als criterium voor deze mate van bescherming gehandhaafd blijft.

C) Het wetsontwerp neemt in § 3 van het voorgestelde artikel 347bis van het Strafwetboek het tweede lid van het huidige artikel 347bis over. De in deze paragraaf bedoelde verzachtende omstandigheid geldt - zoals de toelichting overigens in expliciete termen stelt - ook voor het nieuwe geval bedoeld in het tweede lid van § 2. Het voorhanden zijn van die verzachtende omstandigheid heeft - behoudens de gevallen bedoeld in § 4 - tot gevolg dat de schuldige wordt gestraft met opsluiting van vijftien tot twintig jaar, ongeacht de straf die bij afwezigheid van die omstandigheid zou worden uitgesproken, naar gelang het eerste of het tweede lid van § 2 van toepassing is. Dit impliceert dat inzake de vermindering van de strafmaat grotere gevolgen verbonden worden aan de verzachtende omstandigheid in het in het tweede lid van § 2 bedoelde geval. Wij stellen daarentegen voor dat in dat geval de straf bij toepassing van § 3 met een overeenkomstige graad wordt verminderd, d.w.z. van levenslange opsluiting tot opsluiting van twintig tot dertig jaar.

Nr. 14 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 4

De volgende wijzigingen aanbrengen :

A) Het voorgestelde derde lid vervangen als volgt :

«De opdrachtgever van de in de vorige leden bedoelde misdrijven wordt gestraft als zou hij de feiten gepleegd hebben, indien het bedoelde misdrijf daadwerkelijk plaats vindt.»

B) Het voorgestelde artikel aanvullen met een vierde lid, luidend :

«Indien het in het eerste lid bedoelde misdrijf niet daadwerkelijk plaats vindt, wordt de opdrachtgever gestraft met een gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar. De schuldige kan bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33.»

JUSTIFICATION

A. L'alinéa 3 de l'article 363 proposé du Code pénal n'est pas suffisamment clair. Les termes «la même peine» pourraient être interprétés comme portant sur la peine prévue à l'alinéa précédent, c'est-à-dire un emprisonnement de six mois à cinq ans. Il s'indique donc de reformuler l'alinéa 3 de manière à ce qu'il en ressorte clairement que le commanditaire de l'une des infractions visées aux deux premiers alinéas est puni - lorsque ces infractions ont reçu leur exécution - des mêmes peines que s'il avait commis personnellement les faits.

B. Le nouvel alinéa 4 ajouté à l'article 363 du Code pénal vise à rendre punissable le commanditaire de l'infraction visée à l'alinéa 1er, lorsque celle-ci n'a pas reçu d'exécution. Nous estimons qu'il s'agit, en l'occurrence, d'une tentative, qui doit être punie d'un emprisonnement d'au moins six mois, éventuellement assorti de la déchéance de certains droits conformément à l'article 33 du Code pénal.

N° 15 DE M. LAEREMANS

Art. 5

Remplacer cet article par les dispositions suivantes:

«Art. 5. — A l'article 379 du même code, remplacé par la loi du 13 avril 1995, sont apportées les modifications suivantes:

A) à l'alinéa 1er, les mots «de l'un ou de l'autre sexe» sont supprimés et les mots «de dix ans à quinze ans» sont insérés entre le mot «réclusion» et les mots «et d'une amende»;

B) à l'alinéa 2, les mots «des travaux forcés de dix ans à quinze ans» sont remplacés par les mots «de la réclusion de quinze ans à vingt ans»;

C) à l'alinéa 3, les mots «des travaux forcés de quinze ans à vingt ans» sont remplacés par les mots «de la réclusion de vingt ans à trente ans» et les mots «dix ans» sont remplacés par les mots «douze ans».

JUSTIFICATION

Il est dit, dans l'exposé des motifs du projet de loi, que l'âge sous lequel le mineur a droit à la protection la plus large est porté de dix ans à quatorze ans. Cela tend cependant à cacher le fait que l'on réduit la protection pénale des mineurs qui ont atteint l'âge de quatorze ans, mais qui n'ont pas encore atteint l'âge de seize ans accomplis. Aux termes de l'article 379 du Code pénal, l'infraction visée dans cet article qui est commise sur la personne d'un mineur qui fait partie de cette catégorie d'âge est punie de la réclusion de dix ans à quinze ans, alors qu'aux termes de l'article 379

VERANTWOORDING

A) Het derde lid van het voorgestelde artikel 363 van het Strafwetboek is onvoldoende duidelijk. «Dezelfde straf» zou zo kunnen opgevat worden dat hiermee de straf bedoeld in het voorgaande lid bedoeld wordt, d.w.z. gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar. Het is dus aanbevolen om het derde lid zodanig te herformuleren dat uit de formulering op afdoende wijze blijkt dat de opdrachtgever van één van de in de twee eerste leden bedoelde misdrijven - zo deze misdrijven daadwerkelijk plaats vinden - wordt gestraft als zou hij in eigen persoon de feiten gepleegd hebben.

B) De aanvulling van artikel 363 SW met een vierde lid beoogt de strafbaarstelling van het geven van een opdracht tot het plegen van het in het eerste lid bedoelde misdrijf, in het geval dat dit misdrijf niet daadwerkelijk heeft plaats gevonden. Wij zijn van oordeel dat het in dit geval poging tot misdaad betreft en dat een correctionele gevangenisstraf van minstens zes maanden aangewezen is, alsmede de mogelijkheid tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33 SW.

Nr. 15 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 5

Dit artikel vervangen als volgt :

«Art 5. — In artikel 379 van hetzelfde wetboek, vervangen door de wet van 13 april 1995, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

A) In het eerste lid worden de woorden «van het mannelijke of vrouwelijke geslacht» weggelaten en worden tussen het woord «opsluiting» en de woorden «en met geldboete», de woorden «van tien tot vijftien jaar» ingevoegd.

B) In het tweede lid worden de woorden «dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar» vervangen door de woorden «opsluiting van vijftien tot twintig jaar».

C) In het derde lid worden de woorden «dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar» vervangen door de woorden «opsluiting van twintig tot dertig jaar» en worden de woorden «tien jaar» vervangen door de woorden «twaalf jaar».

VERANTWOORDING

In de toelichting van het wetsontwerp wordt aangevoerd dat de leeftijd, onder welke de minderjarige recht heeft op de ruimste bescherming, wordt opgetrokken van tien tot veertien jaar. Dit verdoezelt echter het feit dat men de strafrechtelijke bescherming voor de minderjarigen die de leeftijd van veertien jaar bereikt hebben, maar nog geen volle zestien jaar oud zijn, afbouwt. In het huidige artikel 379 van het Strafwetboek wordt het in het artikel bedoelde misdrijf, wanneer het gepleegd is op een minderjarige die tot deze leeftijdscategorie behoort, bestraft met opsluiting van

proposé, l'auteur est puni de la manière dont est puni, en vertu de l'article 379 en vigueur, l'auteur de l'infraction commise sur un mineur de plus de seize ans, à savoir de la réclusion de cinq ans à dix ans. Il s'agit là d'une atténuation inacceptable de la sanction, dont nous ne pouvons comprendre le motif.

Selon nous, l'article 379 du Code pénal permet de déterminer le taux de la peine de manière plus adéquate en fonction de la gravité de l'infraction. On ne conserve en effet d'une gradation de la peine prenant en compte trois catégories selon l'âge de la victime qu'une gradation fondée sur deux catégories, à savoir celle des mineurs de plus de quatorze ans et celle des mineurs de moins de quatorze ans.

Les peines qui sont infligées du chef d'une condamnation prononcée pour une infraction visée à l'article 379 doivent, d'une manière générale, être aggravées. C'est ainsi que la peine prévue dans le cas visé par l'alinéa 1er actuel (faits commis sur la personne de mineurs âgés de plus de seize ans) est alourdie et transformée en une peine de réclusion de dix ans à quinze ans. Dans le cas visé par l'alinéa 2 actuel (faits commis sur la personne de mineurs âgés de seize ans accomplis), la peine devient la réclusion de quinze ans à vingt ans. Enfin, la peine la plus sévère prévue par l'alinéa 3 actuel n'est pas seulement aggravée et transformée en une peine de réclusion de vingt ans à trente ans, mais elle est en outre appliquée à toutes les infractions visées à l'article 379 du Code pénal qui sont commises sur la personne de mineurs de moins de douze ans (actuellement, dix ans). Contrairement au projet de loi, le présent amendement vise à offrir une meilleure protection pénale aux mineurs de tous âges.

N° 16 DE M. LAEREMANS

Art. 6

Remplacer cet article comme suit:

«Art. 6. — L'article 380bis du même Code, remplacé par la loi du 13 avril 1995, en devient l'article 380 et, dans cet article sont apportées les modifications suivantes:

A. au § 4, 1° et 4°, les mots «*âgé de moins de seize ans*» sont supprimés;

B. au § 5, le mot «*gestraft*» est remplacé par le mot «*bestraft*» dans le texte néerlandais et les mots «*de moins de dix ans*» sont remplacés par les mots «*de moins de seize ans*»;

C. le § 5 est complété par les mots «*et de la réclusion de vingt à trente ans, si elles sont commises à l'égard d'un mineur de moins de douze ans.*»;

D. l'article est complété par un § 6, libellé comme suit:

«§ 6. Sera puni d'un emprisonnement d'un mois à

tien tot vijftien jaar, terwijl in het voorgestelde artikel 379 de dader bestraft wordt op de wijze waarop krachtens het vigerende artikel 379 de dader van het misdrijf gepleegd op een minderjarige boven de leeftijd van zestien jaar gestraft wordt, te weten met opsluiting van vijf tot tien jaar. Dit is een onaanvaardbare versoepeling, waarvan de redenen niet in te zien vallen.

Het vigerende artikel 379 SW laat naar onze mening toe om op een meer adequate wijze de strafmaat te bepalen in functie van de ernst van het misdrijf. Men houdt van een gradatie van de strafbepaling met inachtneming van drie categorieën volgens de leeftijd van het slachtoffer immers slechts een gradatie met twee categorieën over : de minderjarigen boven en onder de veertien jaar.

De straffen die naar aanleiding van een veroordeling wegens het in artikel 379 bedoelde misdrijf worden uitgesproken, moeten in het algemeen verhoogd worden. Zo wordt de straf in het geval bedoeld in het huidige eerste lid (feiten gepleegd op minderjarigen boven de leeftijd van zestien jaar) opgetrokken tot opsluiting van tien tot vijftien jaar. Voor het geval bedoeld in het huidige tweede lid (feiten gepleegd op minderjarigen die geen volle zestien jaar oud zijn) wordt de straf op opsluiting van vijftien tot twintig jaar gebracht. Ten slotte wordt de strengste straf bepaald in het huidige derde lid niet alleen verhoogd tot opsluiting van twintig tot dertig jaar, maar bovendien toegepast op alle misdrijven als bedoeld in artikel 379 SW die gepleegd worden op minderjarigen beneden de leeftijd van twaalf jaar (thans tien jaar). In tegenstelling tot wat in het wetsontwerp het geval is, strekt dit amendement ertoe om de minderjarigen van alle leeftijden een betere strafrechtelijke bescherming te bieden.

Nr. 16 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 6

Dit artikel vervangen als volgt :

«Art. 6. — «*Artikel 380bis van hetzelfde wetboek, vervangen door de wet van 13 april 1995, wordt artikel 380 en in dit artikel worden de volgende wijzigingen aangebracht :*

A) In § 4, 1° en 4° worden de woorden «*onder de zestien jaar*» geschrapt.

B) In § 5 wordt het woord «*gestraft*» vervangen door het woord «*bestraft*» en worden de woorden «*onder de tien jaar*» vervangen door de woorden «*onder de zestien jaar*».

C) Paragraaf 5 wordt aangevuld met de woorden «*en met opsluiting van twintig tot dertig jaar als zij ten aanzien van een minderjarige onder de twaalf jaar worden gepleegd*».

D) Het artikel wordt aangevuld met een § 6, luidend :

«§ 6. Hij die willens en wetens ontucht of prostitu-

deux ans et d'une amende de cent francs à deux mille francs, quiconque aura, sciemment et volontairement, assisté à la débauche ou à la prostitution d'un mineur.

Sera puni de la même peine, quiconque aura été trouvé en un lieu, dans lequel il se sera rendu sachant que ce lieu offre la possibilité d'assister à la débauche et à la prostitution d'un mineur et dans le but d'assister à cette débauche ou prostitution.

Dans les cas visés aux alinéas précédents, le coupable peut en outre être condamné à l'interdiction des droits, conformément à l'article 33.»»

JUSTIFICATION

A, B et C. Nous nous réjouissons que le projet prévoie que les infractions visées au § 1er, 1° et 4°, seront désormais aussi punies de la réclusion de dix à quinze ans, si elles sont commises à l'égard de mineurs ayant déjà atteint l'âge de seize ans. Précédemment, ces infractions, si elles étaient commises à l'égard des mineurs de l'âge précité, n'étaient punies que de la réclusion de cinq à dix ans, c'est-à-dire de la même peine que si la victime était majeure. Cela n'était pas logique, étant donné que le fait que la victime était un mineur âgé de seize à dix-huit ans était considéré comme une circonstance aggravante, lorsqu'il s'agissait des infractions visées au § 1er, 2° et 3°.

Le projet de loi a également pour objet d'offrir la plus grande protection pénale, qui était jusqu'à présent réservée, en vertu du § 5 de l'actuel article 380bis du Code pénal, aux mineurs de moins de dix ans, à tous les mineurs de moins de quatorze ans. Cette initiative a de quoi réjouir, car, désormais, les infractions visées au § 4 seront punies de la réclusion de quinze à vingt ans, même si elles ont été commises à l'égard d'enfants ayant déjà atteint l'âge de dix ans mais n'ayant pas encore quatorze ans accomplis.

Nous entendons punir les infractions visées à l'article 380bis, § 1er, actuel du Code pénal d'un emprisonnement de quinze à vingt ans dans tous les cas où la victime n'a pas encore atteint l'âge de seize ans. Nous ne voyons pas pourquoi, eu égard à la gravité de l'infraction, un mineur de quinze ans ne bénéficierait pas de la même protection pénale qu'un mineur de treize ans. Nous déplorons que le projet considère que seuls les mineurs âgés de moins de quatorze ans ont droit à la protection la plus absolue (voir le commentaire de l'article 5). L'âge de quatorze ans marquerait donc le début de la majorité sexuelle. Nous estimons qu'il faut maintenir l'âge de seize ans en tant que norme. Il faut en outre prononcer des peines particulièrement lourdes lorsque la victime n'a pas encore atteint l'âge de douze ans. Un enfant de douze ans ne peut en effet guère se défendre et on peut facilement faire pression sur un enfant de cet âge, qui est particulièrement dépendant, pour qu'il ne signale pas les faits. L'amendement vise dès lors à punir les infractions commises sur des enfants de cette catégorie d'âge d'un emprisonnement de vingt à trente ans. Nous

tie van een minderjarige bijwoont, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot twee jaar en met geldboete van honderd frank tot tweeduizend frank.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij die wordt aangetroffen op een plaats, naar welke hij zich heeft begeven in het besef dat er op die plaats gelegenheid bestaat tot het bijwonen van ontucht en prostitutie van een minderjarige en met het oogmerk om die ontucht of prostitutie bij te wonen.

In de in de vorige leden bedoelde gevallen kan de schuldige bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33.»»

VERANTWOORDING

A), B) en C). Wij vinden het positief dat het ontwerp ertoe strekt dat voortaan de misdrijven bedoeld in § 1, 1° en 4° eveneens met opsluiting van tien tot vijftien jaar bestraft zullen worden, wanneer zij gepleegd worden op minderjarigen die de leeftijd van zestien jaar reeds bereikt hebben. Voorheen stond op die misdrijven, wanneer zij gepleegd werden ten aanzien van de genoemde leeftijdscategorie, slechts opsluiting van vijf tot tien jaar, dezelfde straf als die welke van toepassing is in de gevallen, waarin het slachtoffer een meerderjarige is. Dit was niet consistent, aangezien het feit dat het slachtoffer een minderjarige tussen zestien en achttien jaar was, wel als een verzwarende omstandigheid werd in acht genomen, wanneer het de in § 1, 2° en 3° bedoelde misdrijven gold.

Het wetsontwerp strekt er eveneens toe om de grootste strafrechtelijke bescherming, die tot nu toe krachtens § 5 van het huidige artikel 380bis SW voorbehouden werd voor de minderjarigen onder de leeftijd van tien jaar, te bieden aan alle minderjarigen beneden de leeftijd van veertien jaar. Op zich valt dit toe te juichen, want voortaan zouden de in § 4 genoemde misdrijven, ook wanneer zij gepleegd worden op kinderen die de leeftijd van tien jaar reeds bereikt hebben, maar nog geen volle veertien jaar oud zijn, bestraft worden met opsluiting van vijftien tot twintig jaar.

Wij willen de misdrijven bedoeld in de eerste paragraaf van het vigerende artikel 380bis van het Strafwetboek bestraffen met opsluiting van vijftien tot twintig jaar in alle gevallen waarin het slachtoffer de leeftijd van zestien jaar nog niet bereikt heeft. Het valt, gelet op de ernst van het bedoelde misdrijf, niet in te zien, waarom een minderjarige van vijftien jaar een geringere strafrechtelijke bescherming verdient dan een dertienjarige. Wij betreuren dat er in het kader van het wetsontwerp van uit gegaan wordt dat slechts de minderjarigen beneden de leeftijd van veertien jaar recht hebben op de meest absolute bescherming (cfr de toelichting bij artikel 5). De seksuele meerderjarigheid zou dus aanvallen op de leeftijd van veertien jaar. De leeftijd van zestien jaar dient als norm gehandhaafd. Bovendien moeten extra zware straffen uitgesproken worden, wanneer het slachtoffer de leeftijd van twaalf jaar nog niet bereikt heeft. Het kind van minder dan twaalf jaar kan zich immers zeer moeilijk verweren en kan door zijn bijzonder afhankelijke positie gemakkelijk onder druk gezet worden om de feiten niet te signaleren. Het amendement strekt er daarom toe

prévoyons donc trois catégories d'âge pour les victimes mineures, avec une aggravation de la peine à mesure que l'on descend de catégorie d'âge: les mineurs âgés de seize à dix-huit ans, les mineurs âgés de douze à seize ans et, enfin, les mineurs de moins de douze ans. Cette disposition devrait permettre au juge répressif de moduler la peine, de la manière la plus appropriée qui soit, en fonction de l'âge de la victime, puisqu'elle prévoit une gradation plus importante de la peine.

Par rapport au projet de loi, le présent amendement présente l'avantage de prévoir des peines plus lourdes pour les infractions visées à l'article 380bis, § 1er, actuel du Code pénal, lorsque la victime est âgée de quatorze à seize ans (emprisonnement de quinze à vingt ans au lieu d'un emprisonnement de dix à quinze ans) et lorsque la victime est âgée de moins de douze ans (emprisonnement de vingt à trente ans au lieu d'un emprisonnement de quinze à vingt ans).

D) L'insertion d'un nouvel alinéa dans l'article 380, § 6, en projet du Code pénal vise à faire en sorte que le flagrant délit ne soit plus nécessaire pour tenter des poursuites. Il se peut, par exemple, qu'une personne soit trouvée en un lieu où elle aura la possibilité d'assister à un spectacle de débauche impliquant des mineurs. Il serait inadmissible que cette personne, qui a manifestement l'intention de commettre l'infraction visée à l'alinéa 1er, mais qui est trouvée à l'endroit en question avant que le spectacle ne débute, ne soit pas punie.

N° 17 DE M. LAEREMANS

Art. 9

Remplacer l'article 381 proposé par ce qui suit:

«Art. 381. — Si elles constituent des actes de participation à l'activité principale ou accessoire d'une association, et ce, que le coupable ait ou non la qualité de dirigeant,

1° les infractions visées aux articles 379, alinéa 1er, et 380, §§ 3 et 4, seront punies de la réclusion de quinze à vingt ans et d'une amende de mille à cent mille francs;

2° les infractions visées à l'article 379, alinéa 2, ainsi que les infractions visées à l'article 380, § 5, si elles constituent des actes commis sur des mineurs de moins de seize ans, seront punies de la réclusion de vingt à trente ans et d'une amende de mille à cent mille francs;

3° les infractions visées à l'article 379, alinéa 3, ainsi que les infractions visées à l'article 380, § 5, si elles constituent des actes commis sur la personne de mineurs de moins de douze ans, seront punies de la réclusion à perpétuité.»

om voor de misdrijven gepleegd op kinderen van die leeftijdscategorie, als straf in opsluiting van twintig tot dertig jaar te voorzien. Wij hanteren dus drie leeftijdscategorieën van minderjarige slachtoffers, die van de hoogste tot de laagste categorie telkens een verzwaring van de straf met één graad met zich meebrengen: de minderjarigen tussen zestien en achttien jaar, de minderjarigen tussen twaalf en zestien jaar en tenslotte de minderjarigen onder de leeftijd van twaalf jaar. Dit moet de strafrechter in staat stellen om op de meest adequate manier de straf toe te meten in functie van de leeftijd van het minderjarige slachtoffer. Er worden immers meer gradaties in de bepaling van de strafmaat aangebracht.

Ten opzichte van het wetsontwerp heeft het amendement als voordeel dat het voorziet in zwaardere straffen voor de in § 1 van het huidige artikel 380bis van het Strafwetboek bedoelde misdrijven, wanneer het slachtoffer tussen veertien en zestien jaar is (opsluiting van vijftien tot twintig jaar in plaats van opsluiting van tien tot vijftien jaar) en wanneer het slachtoffer minder dan twaalf jaar is (opsluiting van twintig tot dertig jaar in plaats van opsluiting van vijftien tot twintig jaar).

D) Door artikel 380 van het Strafwetboek aan te vullen met een tweede lid is de betrapting op heterdaad niet nodig om vervolging in te stellen. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat iemand wordt aangetroffen op een plaats, waar er gelegenheid bestaat tot het bijwonen van een ontuchtige vertoning met minderjarigen. Het zou onaanvaardbaar zijn, als deze persoon, die duidelijk de bedoeling heeft om het in het eerste lid bedoelde misdrijf te begaan, maar die op de plaats wordt aangetroffen vooraleer de vertoning van start gaat, vrijuit zou gaan.

Nr. 17 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 9

Het ontworpen artikel 381 vervangen als volgt :

«Art. 381. — Indien ze daden betreffen van deelneming aan de hoofdbedrijvigheid of de bijkomende bedrijvigheid van een vereniging, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet, worden :

1° de misdrijven bepaald in de artikelen 379, eerste lid, en 380, §§ 3 en 4, bestraft met opsluiting van vijftien tot twintig jaar en met geldboete van duizend frank tot honderdduizend frank.

2° de misdrijven bepaald in artikel 379, tweede lid, alsmede de misdrijven bepaald in artikel 380, § 5, wanneer zij daden betreffen ten aanzien van minderjarigen onder de leeftijd van zestien jaar, bestraft met opsluiting van twintig tot dertig jaar en met geldboete van duizend frank tot honderdduizend frank.

3° de misdrijven bepaald in artikel 379, derde lid, alsmede de misdrijven bepaald in artikel 380, § 5, wanneer zij daden betreffen ten aanzien van minderjarigen onder de leeftijd van twaalf jaar, bestraft met levenslange opsluiting.»

JUSTIFICATION

Pour que les choses soient claires, il y a lieu de faire observer que, dans l'article 9 amendé, il est fait référence à l'article 379 du Code pénal qui, dans sa forme actuelle, compte trois alinéas. En ce qui concerne les modifications que nous entendons apporter à cet article du Code pénal, on peut se reporter à notre amendement n° 15. Nous tenons par ailleurs à modifier le contenu de l'article 380 du Code pénal en projet: voir l'amendement n° 16.

L'article 381 proposé du Code pénal prévoit des peines plus lourdes pour les infractions visées aux articles 379 et 380, §§ 3, 4 et 5, si ces infractions constituent des actes de participation à l'activité d'une association. L'objectif de cet article est de renforcer les peines dont est assortie l'organisation de réseaux de prostitution de mineurs. Nous estimons que le juge doit avoir la possibilité de moduler la peine de la manière la plus adéquate en fonction de l'âge de la victime mineure. Il faudrait dès lors prévoir davantage de gradations dans la fixation du taux de la peine. Plus la victime est jeune, plus elle doit être protégée en droit pénal. Alors que le projet à l'examen ne tient compte que de deux catégories de mineurs (les mineurs de plus ou de moins de quatorze ans), notre amendement établit une distinction entre trois catégories de mineurs: qui ont atteint l'âge de seize ans, les mineurs de moins de seize ans et les mineurs de moins de douze ans.

Nous déplorons que le projet considère que seuls les mineurs âgés de moins de quatorze ans ont droit à la protection la plus absolue (voir le commentaire de l'article 5). L'âge de quatorze ans marquerait donc le début de la majorité sexuelle. Nous estimons qu'il faut maintenir l'âge de seize ans en tant que norme. Il faut en outre prononcer des peines particulièrement lourdes lorsque la victime n'a pas encore atteint l'âge de douze ans. Un enfant de douze ans ne peut en effet guère se défendre et on peut facilement faire pression sur un enfant de cet âge, qui est particulièrement dépendant, pour qu'il ne signale pas les faits.

Par rapport à la loi en projet, l'amendement renforce du reste considérablement la protection de tous les mineurs en droit pénal. Notre amendement prévoit que les infractions visées aux articles 379 et 380 du Code pénal sont punies, dans les circonstances visées à l'article 381, de la réclusion de quinze à vingt ans, si la victime est mineure, de la réclusion de vingt à trente ans, si la victime est âgée de douze à seize ans et de la réclusion à perpétuité si la victime n'a pas atteint l'âge de douze ans. Nous avons opté sciemment pour l'infliction de peines très lourdes parce qu'il est capital de lutter avec la plus grande énergie contre les réseaux qui tirent leur profit de l'exploitation sexuelle des mineurs.

VERANTWOORDING

Het weze voor alle duidelijkheid opgemerkt dat in het geamendeerde artikel 9 van het ontwerp gerefereerd wordt aan artikel 379 van het Strafwetboek in zijn huidige vorm met drie leden. Voor de wijzigingen die wij aan dat artikel van het strafwetboek willen aanbrengen, kan verwezen worden naar ons amendement nr. 15. Overigens willen wij ook een andere invulling geven aan het ontworpen artikel 380 van het Strafwetboek: zie amendement nr. 16.

Het ontworpen artikel 381 van het Strafwetboek bepaalt zwaardere straffen voor de in de artikelen 379 en 380, §§ 3, 4 en 5 bedoelde misdrijven, wanneer die misdrijven daden betreffen die deel uitmaken van de activiteit van een vereniging. De bedoeling van dit artikel is om netwerken van georganiseerde prostitutie van minderjarigen strenger aan te pakken. Naar onze mening moet de rechter de mogelijkheid krijgen om op de meest adequate manier de straf toe te meten in functie van de leeftijd van het minderjarige slachtoffer. Er moeten dus meer gradaties worden aangebracht in de bepaling van de strafmaat. Naarmate de leeftijd van het slachtoffer afneemt, moet de strafrechtelijke bescherming opgevoerd worden. Terwijl het wetsontwerp slechts twee leeftijdscategorieën van minderjarigen onderscheidt (de minderjarigen boven en onder de leeftijd van veertien jaar), onderscheidt ons amendement er drie: minderjarigen die de leeftijd van zestien jaar hebben bereikt, minderjarigen onder de leeftijd van zestien jaar en minderjarigen onder de leeftijd van twaalf jaar.

Wij betreuren dat er in het kader van het wetsontwerp van uit gegaan wordt dat slechts de minderjarigen onder de leeftijd van veertien jaar recht hebben op de meest absolute bescherming (cfr de toelichting bij artikel 5). De seksuele meerderjarigheid zou dus aanvangen op de leeftijd van veertien jaar. De leeftijd van zestien jaar dient als norm gehandhaafd te blijven. Bovendien moeten extra zware straffen uitgesproken worden, wanneer het slachtoffer de leeftijd van twaalf jaar nog niet bereikt heeft. Het kind van minder dan twaalf jaar kan zich immers zeer moeilijk verweren en kan door zijn bijzonder afhankelijke positie gemakkelijk onder druk gezet worden om de feiten niet te signaleren.

Overigens wordt in het amendement in vergelijking met het wetsontwerp, de strafrechtelijke bescherming van alle minderjarigen sterk vergroot. De misdrijven bedoeld in de artikelen 379 en 380 van het Strafwetboek worden in de in artikel 381 bedoelde omstandigheden in het amendement bestraft met opsluiting van vijftien tot twintig jaar, wanneer het slachtoffer een minderjarige is, met opsluiting van twintig tot dertig jaar, wanneer het slachtoffer tussen twaalf en zestien jaar oud is en met levenslange opsluiting, wanneer het slachtoffer de leeftijd van twaalf jaar niet bereikt heeft. Wij hebben bewust gekozen voor zeer zware straffen gezien het belang van een harde aanpak van criminele netwerken die zich verrijken door middel van de seksuele uitbuiting van minderjarigen.

N° 18 DE M. LAEREMANS

Art. 10

Apporter les modifications suivantes:

A. au § 2, alinéa 1er, remplacer les mots «pourront interdire» par le mot «interdiront»;

B. au § 2, alinéas 2 et 3, remplacer chaque fois les mots «pourra être» par le mot «sera»;

C. au § 2, alinéa 1er, remplacer les mots «de un à trois ans» par les mots «de un à dix ans»;

D. au § 2, alinéas 2 et 3, remplacer chaque fois les mots «de un à vingt ans» par les mots «de dix à vingt ans»;

E. compléter le § 2, alinéa 3, par les mots «et en cas de seconde condamnation, l'interdiction sera prononcée à vie»;

F. compléter le § 2 par un alinéa 4, libellé comme suit:

«Si les circonstances l'exigent, le Roi peut désigner d'autres établissements, pouvant être soumis à l'application de l'interdiction visée à l'alinéa 1er.».

JUSTIFICATION

A et B. L'interdiction visée à l'article 382, § 2, doit être imposée de plein droit au condamné et ne peut être laissée au pouvoir d'appréciation discrétionnaire des tribunaux, en raison de la gravité des faits dont il s'agit et de l'importance de prévenir la récidive.

C. et D. Nous souhaitons allonger la durée de l'interdiction pouvant être prononcée d'être employé dans l'un des établissements énumérés au § 2, alinéa 1er. Il s'agit d'une mesure préventive par excellence devant prévenir la récidive et constituant le complément indispensable de peines sévères infligées pour les infractions prévues aux articles 379 et 380. En cas de première condamnation pour une infraction prévue à l'article 380, §§ 1er à 3, la durée maximale de l'interdiction doit être portée de cinq à dix ans. En cas de seconde condamnation ou en cas de condamnation pour une infraction prévue aux articles 379 et 380, §§ 4 et 5 (prostitution de mineurs), nous préconisons d'interdire au condamné d'être employé dans une des établissements pour un terme de dix à vingt ans. La durée minimale de l'interdiction prévue en l'occurrence dans le projet est en effet très limitée.

E. En cas de seconde condamnation pour une infraction prévue à l'article 380, §§ 1er à 3, l'article 382, § 2, alinéa 2, prévoit que le juge peut prononcer une interdiction d'une durée de vingt ans au maximum. C'est également la durée maximale de l'interdiction pouvant être prononcée pour une infraction prévue aux articles 379 et 380, §§ 4 et 5. Dans ce dernier cas, le juge n'est cependant pas habilité à infliger

Nr. 18 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 10

De volgende wijzigingen aanbrengen :

A. in § 2, eerste lid, het woord «kunnen» vervangen door het woord «spreken» en het woord «uitspreken» vervangen door het woord «uit».

B. in § 2, tweede en derde lid, het woord «kan» telkens vervangen door het woord «wordt» en het woord «worden» telkens weglaten.

C. in § 2, eerste lid, de woorden «gedurende een jaar tot drie jaar» vervangen door de woorden «voor een termijn van een jaar tot tien jaar».

D. in § 2, tweede en derde lid, de woorden «van een tot twintig jaar» telkens vervangen door de woorden «tien tot twintig jaar».

E. paragraaf 2, derde lid, aanvullen met de woorden «en in geval van een tweede veroordeling een levenslang verbod».

F. paragraaf 2 aanvullen met een vierde lid , luidend :

«De Koning kan andere inrichtingen aanduiden, waarop het verbod bedoeld in het eerste lid van toepassing is, indien zulks door de omstandigheden vereist is.»

VERANTWOORDING

A en B. Het in artikel 382, § 2, bedoelde verbod moet van rechtswege opgelegd worden aan de veroordeelde en mag geen discretionaire oordelingsbevoegdheid van de rechtbanken zijn, gezien de ernst van de feiten, waarover het gaat en het belang van het voorkomen van recidive.

C en D. Wij willen de duur van het verbod dat kan worden uitgesproken om in één van de in het eerste lid van § 2 opgesomde inrichtingen werkzaam te zijn, verhogen. Het gaat bij uitstek om een preventieve maatregel ter voorkoming van recidive als noodzakelijke aanvulling op strenge straffen voor de in de artikelen 379 en 382 bedoelde misdrijven. Bij een eerste veroordeling wegens een misdrijf bepaald in artikel 380, §§ 1 tot 3 moet de maximale duur van het verbod van vijf op tien jaar gebracht worden. In geval van een tweede veroordeling of van een veroordeling wegens een misdrijf bepaald in de artikelen 379 en 380, §§ 4 en 5 (prostitutie van minderjarigen) zijn wij gewonnen voor een verbod voor de veroordeling om in één van de inrichtingen werkzaam te zijn voor de duur van tien tot twintig jaar. De minimale duur van het verbod is in die gevallen in het ontwerp immers zeer laag.

E. In het geval van een tweede veroordeling wegens een misdrijf als bedoeld in artikel 380, §§ 1 tot 3, voorziet artikel 382, § 2, tweede lid, in de mogelijkheid voor de rechter om een verbod uit te spreken voor de duur van ten hoogste twintig jaar. Dit is tevens de maximale duur van de termijn, waarbinnen het verbod geldt dat kan worden uitgesproken wegens een misdrijf als bedoeld in de artikelen 379

une sanction plus sévère en cas de récidive, ce qui donne malheureusement l'impression que la récidive est moins grave lorsque la victime mineure. Nous proposons dès lors de considérer également la récidive comme une circonstance aggravante lorsque la victime est mineure. Il ne nous paraît pas disproportionné d'interdire à vie à un récidiviste d'être employé dans l'un des établissements visés.

F. Le § 2 est complété par un alinéa 4 afin de compenser les inconvénients d'une énumération limitative des établissements visés à l'alinéa 1er. L'alinéa 4 proposé confère au Roi le pouvoir d'étendre l'interdiction à d'autres établissements.

N° 19 DE M. LAEREMANS

Art. 22

Compléter cet article par la disposition suivante:

«L'article 410 du même Code est complété par un alinéa 4, libellé comme suit:

«Si le crime ou le délit visés à l'alinéa 2 a été commis envers un mineur de moins de douze ans, le minimum de la peine sera triplé s'il s'agit d'un emprisonnement, et augmenté de quatre ans s'il s'agit de la réclusion.»».

JUSTIFICATION

L'article 410 du Code pénal prévoit un alourdissement des peines lorsque la victime est un mineur et que l'auteur des infractions visées aux articles 398 à 405 est le père, la mère, un ascendant légitime, une autre personne ayant autorité sur le mineur ou en ayant la garde ou une personne majeure qui cohabite occasionnellement ou habituellement avec la victime. L'alourdissement de la peine prévu par l'amendement dans le cas où la victime a moins de douze ans se justifie par le fait que les mineurs de cette tranche d'âge sont moins enclins, eu égard à leur situation de dépendance, à dénoncer des faits dont l'auteur est une personne qui leur est proche.

Nous estimons que les mineurs de moins de douze ans, qui sont un groupe particulièrement vulnérable, devraient bénéficier d'une protection judiciaire renforcée. Ce raisonnement vaut également pour les infractions visées aux autres articles du Code pénal dont des mineurs de cette tranche d'âge pourraient être les victimes.

en 380, §§ 4 en 5. In dat laatste geval echter schept recidive niet de mogelijkheid voor de rechter om een zwaardere sanctie op te leggen. Daarmee wordt de pijnlijke indruk gewekt dat recidive minder erg zou zijn wanneer het slachtoffer een minderjarige is. Wij stellen daarom voor om ook in het geval van een minderjarig slachtoffer recidive als verzwarende omstandigheid in acht te nemen. Het opleggen aan de recidivist van een levenslang verbod om in één van de bedoelde inrichtingen werkzaam te zijn, is ons inziens niet onevenredig.

F. De aanvulling van § 2 met een vierde lid beoogt de nadelen op te vangen van de limitatieve opsomming van de inrichtingen bedoeld in het eerste lid. Het voorgestelde vierde lid verleent aan de Koning de bevoegdheid om het verbod uit te breiden tot andere inrichtingen.

Nr. 19 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 22

Dit artikel aanvullen als volgt :

«Artikel 410 van hetzelfde wetboek wordt aangevuld met een vierde lid, luidende :

«Indien de misdaad of het wanbedrijf bedoeld in het tweede lid wordt gepleegd op een minderjarige beneden de leeftijd van twaalf jaar, wordt de minimumstraf verdrievoudigd in geval van gevangenisstraf en met vier jaar verhoogd in geval van opsluiting.»».

VERANTWOORDING

Artikel 410 van het Strafwetboek voorziet in een strafverzwaring in het geval dat het slachtoffer een minderjarige is en de dader van de in de artikelen 398 tot 405 omschreven misdrijven de vader, moeder of een andere bloedverwant in opgaande lijn is, een andere persoon is die gezag heeft over de minderjarige of hem onder zijn bewaring heeft, of een meerderjarige is die hetzij occasioneel hetzij gewoonlijk met het slachtoffer samenwoont. De bijkomende verzwaring waarin het amendement voorziet voor het geval dat het slachtoffer jonger dan 12 jaar is, wordt gerechtvaardigd door het feit dat minderjarigen van die leeftijdscategorie gezien hun afhankelijkheid niet zo snel geneigd zijn om de misdrijven te melden, wanneer de dader in die relatie tot hen staat.

Wij zijn van oordeel dat de bijzonder kwetsbare groep van minderjarigen onder de leeftijd van twaalf jaar extra strafrechtelijke bescherming verdienen. Dat is ook ons uitgangspunt met betrekking tot misdrijven bedoeld in andere artikelen van het Strafwetboek, waarvan minderjarigen van die leeftijdscategorie het slachtoffer kunnen zijn.

N° 20 DE M. LAEREMANS

Art. 20

Remplacer cet article par ce qui suit :

«Art. 20. — Dans l'article 398 du même Code, l'alinéa 2 est remplacé par les alinéas suivants:

«En cas de préméditation ou lorsque la victime est un mineur de moins de seize ans, la peine sera l'emprisonnement d'un mois à un an et l'amende de cinquante à deux cents francs.

Lorsque l'infraction a été commise avec les deux circonstances aggravantes visées à l'alinéa précédent, le coupable sera puni d'un emprisonnement de six mois à trois ans et d'une amende de cent à cinq cents francs.

Lorsque la victime de l'infraction est un mineur de moins de douze ans, la durée minimale des peines prévues dans les deux alinéas précédents est doublée.»

JUSTIFICATION

Le présent amendement vise à tenir compte du cas dans lequel les deux circonstances aggravantes se produisent simultanément. Dans ce cas, il nous paraît s'indiquer de punir l'auteur d'un emprisonnement de six mois à trois ans et d'une amende de cent à cinq cents francs.

Le groupe particulièrement vulnérable des mineurs de moins de douze ans mérite de bénéficier d'une protection pénale spéciale. Telle est également notre opinion en ce qui concerne les infractions visées dans d'autres articles du Code pénal, dont des mineurs de la catégorie d'âge en question peuvent être les victimes.

N° 21 DE M. LAEREMANS

Art. 12

Apporter les modifications suivantes:

A. A l'alinéa 1er proposé, remplacer les mots «peut comporter» par le mot «comporte»;

B. Au même alinéa, remplacer les mots «un à vingt ans» par les mots «cinq à vingt ans»;

C. Entre les alinéas 1er et 2, insérer un alinéa, libellé comme suit:

«Une seconde condamnation pour des faits visés aux articles 379, 380, §§ 3 à 5, 380ter, 380bis, 383bis, 385,

Nr. 20 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 20

Dit artikel vervangen als volgt :

«Art. 20. — In artikel 398 van hetzelfde wetboek wordt het tweede lid vervangen door de volgende leden :

«Wanneer de schuldige heeft gehandeld met voorbedachten rade of het slachtoffer een minderjarige beneden de leeftijd van zestien jaar is, bestaat de straf in gevangenisstraf van een maand tot een jaar en een geldboete van vijftig frank tot tweehonderd frank.

Wanneer het misdrijf werd gepleegd onder de beide in het vorige lid bedoelde verzwarende omstandigheden, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en met geldboete van honderd frank tot vijfhonderd frank.

Wanneer het slachtoffer van het misdrijf een minderjarige beneden de leeftijd van twaalf jaar is, wordt de minimale duur van de in de twee vorige leden bedoelde gevangenisstraffen verdubbeld.»

VERANTWOORDING

Het amendement houdt rekening met het geval waarin de beide verzwarende omstandigheden gelijktijdig aanwezig zijn. In dat geval lijkt het ons aangewezen de dader te straffen met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en met geldboete van honderd frank tot vijfhonderd frank.

De bijzonder kwetsbare groep van minderjarigen beneden de leeftijd van twaalf jaar verdienen extra strafrechtelijke bescherming. Dat is ook ons uitgangspunt met betrekking tot misdrijven bedoeld in andere artikelen van het Strafwetboek, waarvan minderjarigen van de betreffende leeftijdscategorie het slachtoffer kunnen zijn.

Nr. 21 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 12

De volgende wijzigingen aanbrengen :

A) In het eerste voorgestelde lid het woord «kan» vervangen door het woord «brengt» en het woord «meebrengen» vervangen door het woord «mee».

B) In hetzelfde lid de woorden «van 1 tot 20 jaar» vervangen door de woorden «van vijf tot twintig jaar».

C) Tussen het voorgestelde eerste en tweede lid, een lid invoegen luidende :

«Een tweede veroordeling wegens feiten, bedoeld in de artikelen 379, 380, §§ 3 tot 5, 380ter, 380bis, 383bis,

alinéa 2, 386 et 387, comporte l'interdiction à perpétuité des droits visés à l'alinéa précédent.»

JUSTIFICATION

A) L'interdiction visée à l'article 382*bis* du Code pénal doit être prononcée d'office et ne peut être laissée à l'appréciation des tribunaux vu la gravité des faits et l'intérêt d'éviter la récidive.

B) La durée minimale de l'interdiction doit être de cinq ans. Une interdiction pour un terme de moins de cinq ans n'est en effet pas proportionnelle à la gravité des infractions visées et surtout pas aux risques de récidive que comporte l'exercice du droit visé à l'article 382*bis* par une personne condamnée du chef de ces infractions. L'interdiction du droit en question est une mesure de précaution prise pour éviter la récidive, plutôt qu'une peine. Les intérêts de la victime et de la collectivité dans son ensemble doivent en effet primer les droits de l'auteur.

C) Aux termes de l'article 382, § 2, alinéa 2, proposé, une seconde condamnation pour une infraction visée à l'alinéa 1er dudit paragraphe peut comporter une interdiction du droit visé à l'alinéa 1er, dont la durée excède celle de l'interdiction qui peut être prononcée lors d'une première condamnation. La récidive est donc considérée comme une circonstance aggravante. Ce n'est pas le cas dans l'article 382*bis* proposé, qui prévoit que la durée maximale de l'interdiction est de vingt ans. En cas de seconde condamnation pour une infraction visée aux articles énumérés à l'alinéa inséré par voie d'amendement entre les alinéas 1er et 2, il y a lieu de prononcer l'interdiction à perpétuité du droit visé à l'article 382*bis*.

N° 22 DE M. LAEREMANS

Art. 13

Supprimer le 2°.

JUSTIFICATION

L'article 3, alinéa 10, de la loi du 10 juillet 1996 portant abolition de la peine de mort et modification des peines criminelles a, lui aussi, déjà converti les travaux forcés de dix ans à quinze ans en réclusion d'une durée équivalente.

385, tweede lid, 386 en 387, brengt een levenslang ontzetting van de in het vorige lid bedoelde rechten mee.»

VERANTWOORDING

A) Het in artikel 382*bis* van het Strafwetboek bedoelde verbod moet van rechtswege opgelegd worden aan de veroordeelde en mag in geen discretionaire oordelingsbevoegdheid van de rechtbanken zijn, gezien de ernst van de feiten waarover het gaat en het belang van het voorkomen van recidive.

B) De minimale duur van het verbod moet vijf jaar bedragen. Een verbod voor een duur van minder dan vijf jaar staat immers niet in verhouding tot de ernst van de bedoelde misdrijven en vooral tot de risico's op recidive die de uitoefening van het in artikel 382*bis* bedoelde recht door een wegens die misdrijven veroordeelde persoon met zich meebrengt. De ontzetting uit het bedoelde recht is eerder dan een straf, een voorzorgsmaatregel om herhaling te vermijden. De belangen van het slachtoffer en van de maatschappij als geheel moeten immers primeren op de rechten van de dader.

C) Op grond van het ontworpen artikel 382, § 2, tweede lid, kan een tweede veroordeling wegens een misdrijf als bepaald in het eerste lid van die paragraaf een verbod met zich meebrengen van het in het eerste lid bedoelde recht, waarvan de duur langer is dan het verbod dat kan uitgesproken worden bij een eerste veroordeling. Récidive wordt dus als verzwarende omstandigheid beschouwd. Dit is niet het geval in het ontworpen artikel 382*bis*, waar de maximale duur van het verbod twintig jaar bedraagt. In geval van een tweede veroordeling wegens een misdrijf als bepaald in de artikelen die in het door het amendement tussen het eerste en tweede lid ingevoegde lid genoemd worden, moet de levenslange ontzetting van het in artikel 382*bis* bedoelde recht uitgesproken worden.

Nr. 22 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 13

Het 2° weglaten.

VERANTWOORDING

Reeds bij artikel 3, tiende lid, van de wet van 10 juli 1996 tot afschaffing van de doodstraf en tot wijziging van de criminele straffen werd dwangarbeid van tien tot vijftien jaar omgezet in opsluiting van overeenkomstige duur.

B. LAEREMANS

N° 23 DE M. BOURGEOIS

Art. 3

A l'article 347bis proposé, apporter les modifications suivantes:

A) au § 3 proposé, entre les mots «vingt ans» et le mot «si», insérer les mots «, sauf dans le cas visé au § 4,»;

B) au § 4 proposé, remplacer la phrase introductive par la phrase suivante:

«la peine sera la réclusion à perpétuité dans les cas suivants:».

JUSTIFICATION

Le présent amendement reprend la formulation proposée par le Conseil d'État.

N° 24 DE M. LOZIE

Art. 23

Dans l'article 423, § 2, 4°, proposé, remplacer les mots «cinq ans» par les mots «trois ans».

N° 25 DE M. LAEREMANS

Art. 23

A l'article 423 proposé, apporter les modifications suivantes:

A) dans le § 2, 3°, remplacer le mot «quatorze» par le mot «seize»;

B) supprimer le § 2, 4°.

JUSTIFICATION

A l'heure actuelle, l'attentat à la pudeur commis sans violences ni menaces sur une personne de moins de seize ans est punissable dans tous les cas en vertu de l'article 372, alinéa 1er, du Code pénal. Cela signifie qu'il existe une présomption irréfragable d'absence de consentement lorsque la victime n'a pas atteint l'âge de seize ans. La législation actuelle a l'avantage d'être claire: la majorité sexuelle débute à l'âge de seize ans.

Nr. 23 VAN DE HEER BOURGEOIS

Art. 3

In het ontworpen artikel 348bis, volgende wijzigingen aanbrengen :

A) In de voorgestelde § 3, tussen het woord «jaar» en het woord «indien» de woorden «behalve in het in § 4 bedoelde geval» invoegen.

B) In de voorgestelde § 4, de inleidende zin vervangen als volgt :

«De straf is levenslange opsluiting in de volgende gevallen :»

VERANTWOORDING

Overname van de formulering voorgesteld door de Raad van State.

G. BOURGEOIS

Nr. 24 VAN DE HEER LOZIE

Art. 23

In het voorgestelde artikel 423, § 2, 4° de woorden «vijf jaar» vervangen door de woorden «drie jaar».

F. LOZIE

Nr. 25 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 23

In het ontworpen artikel 423 de volgende wijzigingen aanbrengen :

A) In § 2, 3°, het woord «veertien» vervangen door het woord «zestien».

B) Paragraaf 2, 4°, weglaten.

VERANTWOORDING

Momenteel is de aanranding van de eerbaarheid, ook zonder geweld of bedreiging, gepleegd op een persoon beneden de leeftijd van zestien jaar, in alle gevallen strafbaar op grond van artikel 372, eerste lid, van het Strafwetboek. Dit wil zeggen dat er een onweerlegbaar vermoeden van afwezigheid van toestemming bestaat, wanneer het slachtoffer de leeftijd van zestien jaar niet bereikt heeft. De huidige wetgeving heeft het voordeel van de ondubbelzinnigheid : de seksuele meerderjarigheid vangt aan op de leeftijd van zestien jaar.

L'article 423 proposé, qui donne une nouvelle définition de l'attentat à la pudeur et prévoit également une nouvelle dénomination pour cette infraction, ne présente pas cet avantage. Il implique qu'il n'existe une présomption irréfragable que le mineur ne consent pas à l'acte sexuel commis sur sa personne que s'il n'a pas atteint l'âge de quatorze ans. On abaisse donc en fait l'âge de la majorité sexuelle. Pour les mineurs âgés de quatorze à seize ans, le projet de loi prévoit une espèce de régime transitoire, en ce sens qu'un consentement est possible pour autant que l'acte sexuel soit commis par une personne du même âge. La différence d'âge entre l'auteur de l'acte et l'objet de l'acte ne peut excéder cinq ans. Nous ne voyons pas l'utilité de cette disposition, étant donné que même en l'absence de celle-ci, il arrive très rarement que des poursuites soient engagées pour les faits visés. Nous ne comprenons en outre pas pourquoi le consentement est possible lorsque la différence d'âge est de cinq ans et pourquoi ce même consentement est exclu lorsque la différence d'âge est de six ans. Cette disposition semble relever de l'arbitraire le plus total et n'est nullement motivée dans l'exposé des motifs.

Le remplacement de la notion d'attentat à la pudeur par la nouvelle notion d'atteinte à l'intégrité sexuelle n'est pas une simple modification terminologique. On ne considère plus les infractions visées comme des infractions contre l'ordre des familles et contre la moralité publique mais comme des infractions contre les personnes, qui constituent une atteinte à l'intégrité physique en général. On ne réfère plus à ce qui est la norme dans la société à un moment donné et à ce qui est perçu comme conforme aux bonnes moeurs. On donne l'impression que tout est permis sur le plan sexuel au-delà de l'âge de quatorze ans. On lance ainsi un signal dangereux, étant donné qu'au cours des années écoulées, la réalité a montré à suffisance quels dérapages pervers le climat permissif de la dernière décennie peut entraîner.

La norme qui fixe à seize ans le début de la majorité sexuelle doit être maintenue.

N° 26 DE M. LAEREMANS

Art. 23

Dans l'article 423bis, § 3, 1°, proposé, remplacer les mots «ou l'adoptant» par les mots «, l'adoptant, le frère ou la soeur».

JUSTIFICATION

L'amendement vise à mettre cette disposition en concordance avec la disposition de l'article 423, § 2, 6°, proposé du Code pénal relatif à la définition de l'atteinte à l'intégrité sexuelle et aux cas où il existe une présomption irréfragable d'absence de consentement en cas d'actes sexuels.

Het ontworpen artikel 423, dat een nieuwe definitie van de aanranding van de eerbaarheid geeft en tevens een nieuwe benaming voor het misdrijf introduceert, heeft dit voordeel van de duidelijkheid niet. Het komt erop neer dat er slechts een onweerlegbaar vermoeden bestaat dat de minderjarige niet toestemt in de seksuele daad die op zijn persoon gepleegd wordt, wanneer hij de leeftijd van veertien jaar niet bereikt heeft. Men verlaagt dus in feite de leeftijd van de seksuele meerderjarigheid. Voor de minderjarigen tussen veertien en zestien heeft men in het ontwerp een soort overgangsregeling uitgewerkt, in die zin dat er toestemming mogelijk is, voor zover de seksuele daad door een leeftijdsgenoot gepleegd wordt. Het leeftijdsverschil tussen de steller van de daad en het «voorwerp» van de daad mag niet meer dan vijf jaar bedragen. Wij zien het nut hier niet van in, daar het ook zonder deze bepaling van het wetsontwerp zeer zelden voorkomt dat vervolging zal ingesteld worden wegens de bedoelde feiten. Bovendien valt niet in te zien waarom er toestemming mogelijk is, wanneer het leeftijdsverschil vijf jaar bedraagt en diezelfde toestemming uitgesloten is, wanneer het verschil zes jaar bedraagt. Dit lijkt volstrekt willekeurig tot stand gekomen te zijn en wordt in de toelichting van het wetsontwerp op geen enkele manier gemotiveerd.

Het vervangen van het begrip «aanranding van de eerbaarheid» door het nieuwe begrip «aantasting van de seksuele integriteit» is niet zomaar een verandering van terminologie. Men beschouwt de bedoelde misdrijven niet langer als misdrijven tegen de orde der familie en tegen de openbare zedelijkheid, maar als misdrijven tegen personen, die betrekking hebben op de aantasting van de lichamelijke integriteit in het algemeen. Er wordt niet langer gerefereerd aan wat op een bepaald ogenblik in de maatschappij als norm geldt en als in overeenstemming zijnde met de goede zeden wordt ervaren. Men wekt de indruk dat boven de leeftijd van veertien jaar alles toegelaten is op seksueel vlak. Dit is een verkeerd signaal, daar waar de afgelopen jaren afdoende gebleken is tot welke perverse ontsporingen het permissieve klimaat van de laatste decennia kan leiden. De norm dat de leeftijd van zestien jaar als aanvang van de seksuele meerderjarigheid geldt, moet gehandhaafd blijven.

Nr. 26 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 23

In het ontworpen artikel 423bis, § 3, 1°, de woorden «of de adoptant» vervangen door de woorden «, de adoptant, de broer of de zuster».

VERANTWOORDING

Het amendement brengt de bepaling in overeenstemming met hetgeen bepaald is in het ontworpen artikel 423, § 2, punt 6° van het Strafwetboek met betrekking tot de definitie van de aantasting van de seksuele integriteit en tot de omstandigheden, waarin het onweerlegbare vermoeden van afwezigheid van toestemming in geval van seksuele daden geldt.

N° 27 DE M. LAEREMANS

Art. 23

Dans l'article 423ter, § 1er, proposé, remplacer le mot «quatorze» par le mot «seize».

JUSTIFICATION

Nous déplorons que le projet considère que seuls les mineurs âgés de moins de quatorze ans ont droit à la protection la plus absolue (voir le commentaire de l'article 5). L'âge de quatorze ans marquerait donc le début de la majorité sexuelle. Nous estimons qu'il faut maintenir l'âge de seize ans en tant que norme.

N° 28 DE M. LAEREMANS

Art. 23

A l'article 423^{quater} proposé, apporter les modifications suivantes:

A) Dans le § 1er, remplacer le mot «quatorze» par le mot «seize».

B) Insérer un § 1^{er}bis, libellé comme suit:

«§ 1^{er}bis. L'auteur de l'atteinte à l'intégrité sexuelle commise à l'égard d'un mineur de moins de douze ans sera puni de la réclusion de dix à quinze ans.»

C) Insérer un § 2bis, libellé comme suit :

«§ 2bis. Si l'atteinte à l'intégrité sexuelle visée au § 1^{er}bis a été commise avec violences, menaces, contrainte ou ruse, l'auteur sera puni de la réclusion de quinze à vingt ans.»

D) Insérer un § 3bis, libellé comme suit:

«§ 3bis. L'auteur visé au § 3 sera puni de la réclusion de quinze à vingt ans si la victime est un mineur visé au § 1^{er}bis.»

E) Insérer un § 4bis, libellé comme suit:

«§ 4bis. L'auteur visé au § 4 sera puni de la réclusion de vingt à trente ans si la victime est un mineur visé au § 1^{er}bis.»

F) Dans le § 5, remplacer les mots «commise avec violences» par les mots «visée au § 2»

G) Insérer un § 5bis, libellé comme suit:

Nr. 27 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 23

In het ontworpen artikel 423ter, § 1, het woord «veertien» vervangen door het woord «zestien».

VERANTWOORDING

Wij betreuren dat er in het kader van het wetsontwerp van uit wordt gegaan dat slechts de minderjarigen onder de leeftijd van veertien jaar recht hebben op de meest absolute bescherming (cfr de toelichting bij artikel 5). De seksuele meerderjarigheid zou dus aanvangen op de leeftijd van veertien jaar. De leeftijd van zestien jaar dient als norm gehandhaafd te blijven.

Nr. 28 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 23

In het ontworpen artikel 423^{quater} de volgende wijzigingen aanbrengen :

A) In § 1 het woord «veertien» vervangen door het woord «zestien».

B) Een § 1bis invoegen, luidende :

«§ 1bis. De dader van de aantasting van de seksuele integriteit gepleegd op een minderjarige die de leeftijd van twaalf jaar niet heeft bereikt, wordt gestraft met opsluiting van tien tot vijftien jaar.»

C) Een § 2bis invoegen, luidende :

«§ 2bis. Indien de aantasting van de seksuele integriteit bedoeld in § 1bis met behulp van geweld, bedreiging, dwang of list wordt gepleegd, wordt de dader gestraft met opsluiting van vijftien tot twintig jaar.»

D) Een § 3bis invoegen, luidende :

«§ 3bis. De dader bedoeld in § 3 wordt gestraft met opsluiting van vijftien tot twintig jaar; indien het slachtoffer een minderjarige is als bedoeld in § 1bis.»

E) Een § 4bis invoegen, luidende :

«§ 4bis. De dader bedoeld in § 4 wordt gestraft met opsluiting van twintig tot dertig jaar; indien het slachtoffer een minderjarige is als bedoeld in § 1bis.»

F) In § 5 de woorden «gepleegd met behulp van geweld» vervangen door de woorden «bedoeld in § 2».

G) Een § 5bis invoegen, luidende :

«§ 5bis. L'auteur visé au § 5 sera puni de la réclusion de vingt à trente ans si la victime est un mineur visé au § 1^{er}bis.»

JUSTIFICATION

Nous déplorons que le projet considère que seuls les mineurs âgés de moins de quatorze ans ont droit à la protection la plus absolue (voir le commentaire de l'article 5). L'âge de quatorze ans marquerait donc le début de la majorité sexuelle. Nous estimons qu'il faut maintenir l'âge de seize ans en tant que norme. Il faut en outre prononcer des peines particulièrement lourdes lorsque la victime n'a pas encore atteint l'âge de douze ans. Un enfant de douze ans ne peut en effet guère se défendre et on peut facilement faire pression sur un enfant de cet âge, qui est particulièrement dépendant, pour qu'il ne signale pas les faits.

N° 29 DE M. LAEREMANS

Art. 23

A l'article 424 proposé, apporter les modifications suivantes:

A) au § 2, 3°, remplacer le mot «quatorze» par le mot «seize»;

B) supprimer le § 2, 4°.

JUSTIFICATION

L'article 424 en projet signifie en fait qu'il n'y a qu'une seule présomption irréfutable que le mineur ne consent pas à l'acte de pénétration sexuelle commis sur sa personne s'il n'a pas atteint l'âge de quatorze ans. Ainsi donc, la majorité sexuelle débiterait à l'âge de quatorze ans. Pour les mineurs dont l'âge se situe entre quatorze et seize ans, le projet prévoit une sorte de régime transitoire, en ce sens qu'il peut y avoir consentement, pour autant que l'acte soit commis par un mineur du même âge. La différence d'âge entre l'auteur de l'acte et l'«objet» de celui-ci ne peut dépasser cinq ans. Nous ne comprenons pas pourquoi il peut y avoir consentement lorsque la différence d'âge est de cinq ans, tandis que ce même consentement est exclu lorsque la différence d'âge est de six ans. Ce critère paraît tout à fait arbitraire et n'est nullement justifié dans l'exposé des motifs du projet de loi.

Nous déplorons que le projet de loi donne l'impression qu'au-delà de l'âge de quatorze ans, tout est permis sur le plan sexuel. Or, il est malsain de suggérer une telle chose, étant donné qu'on a pu constater à suffisance au cours des dernières années quels dérapages pervers peut engendrer le climat permissif que l'on a connu au cours des dernières décennies. Il faut au contraire confirmer la norme qui fait débiter la majorité sexuelle à seize ans. Pour ce qui est des actes sexuels en général et de la pénétration sexuelle en

«§ 5bis. De dader bedoeld in § 5 wordt gestraft met opsluiting van twintig tot dertig jaar, indien het slachtoffer een minderjarige is als bedoeld in § 1bis.»

VERANTWOORDING

Wij betreuren dat er in het kader van het wetsontwerp van uit gegaan wordt dat slechts de minderjarigen beneden de leeftijd van veertien jaar recht hebben op de meest absolute bescherming (cfr de toelichting bij artikel 5). De seksuele meerderjarigheid zou dus aanvangen op de leeftijd van veertien jaar. De leeftijd van zestien jaar dient als norm gehandhaafd. Bovendien moeten extra zware straffen uitgesproken worden, wanneer het slachtoffer de leeftijd van twaalf jaar nog niet bereikt heeft. Het kind van minder dan twaalf jaar kan zich immers moeilijk verweren en kan door zijn bijzonder afhankelijke positie gemakkelijk onder druk gezet worden om de feiten niet te signaleren.

Nr. 29 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 23

In het ontworpen artikel 424 de volgende wijzigingen aanbrengen :

A) In § 2, 3°, het woord «veertien» vervangen door het woord «zestien».

B) Paragraaf 2, 4° weglaten.

VERANTWOORDING

Het ontworpen artikel 424 komt erop neer dat er slechts een onweerlegbaar vermoeden bestaat dat de minderjarige niet toestemt in de daad van seksuele penetratie die op zijn persoon gepleegd wordt, wanneer hij de leeftijd van veertien jaar niet bereikt heeft. De seksuele meerderjarigheid zou dus aanvangen op de leeftijd van veertien jaar. Voor de minderjarigen tussen veertien en zestien jaar heeft men in het ontwerp een soort overgangsregeling uitgewerkt, in die zin dat er toestemming mogelijk is, voor zover de daad door een «leeftijdsgenoot» gepleegd wordt. Het leeftijdsverschil tussen de steller van de daad en het «voorwerp» van de daad mag niet meer dan vijf jaar bedragen. Het valt niet in te zien waarom er toestemming mogelijk is, wanneer het leeftijdsverschil vijf jaar bedraagt en diezelfde toestemming uitgesloten is, wanneer het verschil zes jaar bedraagt. Dit lijkt volstrekt willekeurig tot stand gekomen te zijn en wordt in de toelichting van het wetsontwerp op geen enkele manier gemotiveerd.

Wij betreuren dat in het wetsontwerp de indruk wordt gewekt dat boven de leeftijd van veertien jaar alles toegelaten is op seksueel vlak. Dit is een verkeerd signaal, wanneer de afgelopen jaren afdoende gebleken is tot welke perverse ontsporingen het permissieve klimaat van de laatste decennia kan leiden. De norm dat de leeftijd van zestien jaar als aanvang van de seksuele meerderjarigheid geldt, moet bevestigd worden. Wat seksuele daden in het algemeen en seksuele penetratie in het bijzonder betreft, moet

particulier, il faut appliquer le principe selon lequel, au-dessous de seize ans, ces faits peuvent toujours être qualifiés d'atteinte à l'intégrité sexuelle ou de viol sur la base de la présomption irréfragable de l'absence de consentement.

N° 30 DE M. LAEREMANS

Art. 23

A l'article 424ter, § 1er, proposé, remplacer le mot «quatorze» par le mot «seize».

JUSTIFICATION

Nous déplorons que le projet considère que seuls les mineurs âgés de moins de quatorze ans ont droit à la protection la plus absolue (voir le commentaire de l'article 5). L'âge de quatorze ans marquerait donc le début de la majorité sexuelle. Nous estimons qu'il faut maintenir l'âge de seize ans en tant que norme.

Nous souhaitons que tous les violeurs dont la victime n'a pas atteint l'âge de seize ans soient punis de la réclusion de dix à quinze ans. Le viol d'un mineur âgé de quatorze à seize ans serait, en d'autres termes, puni plus sévèrement que ce qui est prévu dans le projet.

N° 31 DE M. LAEREMANS

Art. 23

À l'article 424quater proposé, apporter les modifications suivantes :

A) remplacer les mots «dix» et «quatorze» respectivement par les mots «quatorze» et «seize»;

B) dans le § 3, remplacer les mots «de dix-sept ans au moins» par les mots «de vingt à trente ans».

JUSTIFICATION

A. Nous déplorons que le projet considère que seuls les mineurs âgés de moins de quatorze ans ont droit à la protection la plus absolue (voir le commentaire de l'article 5). L'âge de quatorze ans marquerait donc le début de la majorité sexuelle. Nous estimons qu'il faut maintenir l'âge de seize ans en tant que norme pour le début de la majorité sexuelle. Il faut en outre prononcer des peines particulièrement lourdes lorsque la victime n'a pas encore atteint l'âge de douze ans. Un enfant de douze ans ne peut en effet guère

het principe gehanteerd worden dat onder de leeftijd van zestien jaar, deze feiten steeds op grond van een onweerlegbaar vermoeden van afwezigheid van toestemming als aantasting van de seksuele integriteit respectievelijk als verkrachting gekwalificeerd worden.

Nr. 30 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 23

In het ontworpen artikel 424ter, § 1, het woord «veertien» vervangen door het woord «zestien».

VERANTWOORDING

Wij betreuren dat er in het kader van het wetsontwerp van uit gegaan wordt dat slechts de minderjarigen onder de leeftijd van veertien jaar recht hebben op de meest absolute bescherming (cfr de toelichting bij artikel 5). De seksuele meerderjarigheid zou dus aanvangen op de leeftijd van veertien jaar. De norm van de leeftijd van zestien jaar dient als aanvang van de seksuele meerderjarigheid bevestigd te worden.

Wij willen met opsluiting van tien tot vijftien jaar, alle verkrachters bestraffen, waarvan het slachtoffer de leeftijd van zestien jaar niet bereikt heeft. Ten opzichte van het ontwerp wordt verkrachting van een minderjarige tussen veertien en zestien jaar oud met andere woorden strenger bestraft.

Nr. 31 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 23

In het ontworpen artikel 424quater de volgende wijzigingen aanbrengen :

A) in § 1, het woord «tien» vervangen door het woord «twaalf» en het woord «veertien» vervangen door het woord «zestien».

B) in §§ 2 en 3 de woorden «het eerste lid» telkens vervangen door de woorden «de eerste paragraaf» en de woorden «minstens zeventien» telkens vervangen door de woorden «twintig tot dertig».

VERANTWOORDING

A) Wij betreuren dat er in het kader van het wetsontwerp van uit gegaan wordt dat slechts de minderjarigen beneden de leeftijd van veertien jaar recht hebben op de meest absolute strafrechtelijke bescherming (cfr de toelichting bij artikel 5). De seksuele meerderjarigheid zou dus aanvangen op de leeftijd van veertien jaar. De leeftijd van zestien jaar dient als norm voor de aanvang van de seksuele meerderjarigheid gehandhaafd te worden. Bovendien moeten extra zware straffen uitgesproken worden, wanneer

de défendre et on peut facilement faire pression sur un enfant de cet âge, qui est particulièrement dépendant, pour qu'il ne signale pas les faits.

Nous prévoyons trois catégories d'âge pour les victimes mineures, avec une aggravation de la peine à mesure que l'on descend de catégorie d'âge: les mineurs âgés de seize à dix-huit ans, les mineurs âgés de douze à seize ans et, enfin, les mineurs de moins de douze ans. Cette disposition devrait permettre au juge répressif de moduler la peine, de la manière la plus appropriée qui soit, en fonction de l'âge de la victime, puisqu'elle prévoit une gradation plus importante de la peine.

B) En ce qui concerne la peine prévue par le projet pour l'infraction, visée à l'article 424^{quater}, § 1er, commise dans les cas prévus aux §§ 2 et 3, il convient, eu égard à la gravité des circonstances aggravantes visées dans ces paragraphes, de prévoir une peine plus lourde, à savoir la réclusion de vingt à trente ans.

N° 32 DE M. LAEREMANS

Art. 23

A l'article 424^{quinquies} proposé, apporter les modifications suivantes:

A) au § 1er, remplacer le mot «dix» par le mot «douze»;

B) aux §§ 2 et 3, remplacer chaque fois, dans le texte néerlandais, les mots «het eerste lid» par les mots «paragraaf 1» et remplacer chaque fois les mots «réclusion de vingt-deux ans au moins» par les mots «réclusion à perpétuité».

JUSTIFICATION

A) Tous les violeurs dont la victime n'a pas atteint l'âge de douze ans doivent être punis de la réclusion de vingt à trente ans.

B) En ce qui concerne la peine prévue par le projet pour l'infraction définie au § 1er de l'article 424^{quinquies} dans les cas visés aux §§ 2 et 3, il s'indique de prononcer une peine plus lourde, à savoir la réclusion à perpétuité, vu la gravité des circonstances aggravantes visées dans ces deux derniers paragraphes.

N° 33 DE M. LAEREMANS

Art. 23

A l'article 424^{sexies}, § 1er, proposé, remplacer les mots «réclusion de vingt à trente ans» par les mots «réclusion de vingt-cinq ans au moins».

het slachtoffer de leeftijd van twaalf jaar nog niet bereikt heeft. Het kind van minder dan twaalf jaar kan zich immers moeilijk verweren en kan door zijn bijzonder afhankelijke positie gemakkelijk onder druk gezet worden om de feiten niet te signaleren.

Wij hanteren drie leeftijdscategorieën van minderjarige slachtoffers, die van de hoogste tot de laagste categorie telkens een verzwaring van de straf met zich meebrengen: de minderjarigen tussen zestien en achttien jaar, de minderjarigen tussen twaalf en zestien jaar en tenslotte de minderjarigen onder de leeftijd van twaalf jaar. Dit moet de strafrechter in staat stellen om op de meest adequate manier de straf toe te meten in functie van de leeftijd van het minderjarige slachtoffer. Er worden immers meer gradaties in de bepaling van de strafmaat aangebracht.

B) Wat de in het wetsontwerp bepaalde straf voor het in § 1 van artikel 424^{quater} omschreven misdrijf in de gevallen bepaald in de paragrafen § 2 en § 3 betreft, is, gelet op de ernst van de in deze beide laatste paragrafen bedoelde verzwarende omstandigheden, een strengere straf aangewezen, namelijk opsluiting van twintig tot dertig jaar.

Nr. 32 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 23

In het ontworpen artikel 424^{quinquies} de volgende wijzigingen aanbrengen:

A) in § 1 het woord «tien» vervangen door het woord «twaalf».

B) in §§ 2 en 3, de woorden «het eerste lid» telkens vervangen door de woorden «paragraaf 1» en de woorden «opsluiting van minstens tweeëntwintig jaar» telkens vervangen door de woorden «levenslange opsluiting».

VERANTWOORDING

A) Alle verkrachters, waarvan de slachtoffers de leeftijd van twaalf jaar niet bereikt hebben, moeten gestraft worden met opsluiting van twintig tot dertig jaar.

B) Wat de in het wetsontwerp bepaalde straf voor het in § 1 van artikel 424^{quinquies} omschreven misdrijf in de gevallen bepaald in de §§ 2 en 3 betreft, is, gelet op de ernst van de in deze beide laatste paragrafen bedoelde verzwarende omstandigheden, een strengere straf aangewezen, namelijk levenslange opsluiting.

Nr. 33 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 23

In het ontworpen artikel 424^{sexies}, § 1, de woorden «twintig tot dertig» vervangen door de woorden «minstens vijftientwintig».

JUSTIFICATION

Vu la gravité de la circonstance aggravante prévue au § 1er, il s'indique de punir le viol dans ce cas de la réclusion de vingt-cinq ans au moins.

N° 34 DE M. LAEREMANS

Art. 23

A l'article 426 proposé, apporter les modifications suivantes:

A) dans l'alinéa 1er, remplacer les mots «peut comporter, pour une durée de un an à vingt ans» par les mots «comporte, pour une durée de cinq ans à vingt ans»;

B) entre les alinéas 1er et 2, insérer un alinéa, libellé comme suit :

«Le juge prononce une interdiction à vie d'exercer le droit visé à l'alinéa 1er, si l'auteur possède l'une des qualités visées à l'article 423bis, § 3, ou si les faits du chef desquels l'intéressé a été condamné se sont produits dans l'une des circonstances visées à l'article 423bis, § 4.»

JUSTIFICATION

A) L'interdiction doit être imposée de plein droit au condamné et ne peut être laissée au pouvoir d'appréciation discrétionnaire des tribunaux, en raison de la gravité des faits dont il s'agit et de l'importance de prévenir la récidive.

Il convient de fixer la durée minimale de l'interdiction à cinq ans. Une interdiction d'une durée inférieure à cinq ans n'est pas proportionnelle à la gravité des infractions visées et, plus particulièrement, aux risques de récidive que présente l'exercice du droit visé à l'article 426 par une personne condamnée du chef de ces infractions. Plus qu'une peine, la déchéance du droit visé est une précaution destinée à éviter la récidive. Il convient en effet que les intérêts de la victime et de la société dans son ensemble l'emportent sur les droits de l'auteur.

B) Eu égard à la gravité des circonstances aggravantes visées, l'interdiction à vie du droit visé à l'article 426 doit être prononcée dans tous les cas où les faits décrits aux articles 423 à 424sexies sont commis par un ascendant, par l'adoptant, par le frère ou la sœur de la victime ou par une personne vis-à-vis de laquelle la victime est en situation de confiance, ainsi que dans tous les cas où les faits sont commis sur une personne particulièrement vulnérable en raison d'un état de grossesse, d'une maladie ou de l'une ou l'autre infirmité physique ou mentale et, enfin, dans les cas où les faits sont commis sous la menace d'une arme.

VERANTWOORDING

Gezien de ernst van de in de eerste paragraaf bedoelde verzwarende omstandigheid is het aangewezen, verkrachting in dat geval te bestraffen met opsluiting van minstens vijfentwintig jaar.

Nr. 34 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 23

In het ontworpen artikel 426 de volgende wijzigingen aanbrengen :

A) in het eerste lid de woorden «kan elke veroordeling» vervangen door de woorden «brengt elke veroordeling», de woorden «een tot twintig jaar» vervangen door de woorden «vijf tot twintig jaar» en het woord «meebrengen» vervangen door het woord «mee».

B) tussen het eerste en het tweede lid een lid invoegen, luidende :

«Een levenslang verbod om het in het eerste lid bedoelde recht uit te oefenen, wordt door de rechter uitgesproken, indien de dader één van de in artikel 423bis, § 3 bedoelde hoedanigheden bezit, of indien de feiten waarvoor de betrokkene veroordeeld werd, zich in één van de in artikel 423bis, § 4 bepaalde omstandigheden hebben voltrokken.»

VERANTWOORDING

A) Het verbod moet van rechtswege opgelegd worden aan de veroordeelde en mag geen discretionaire oordelingsbevoegdheid van de rechtbanken zijn, gezien de ernst van de feiten waarover het gaat en het belang van het voorkomen van recidive.

De minimale duur van het verbod moet vijf jaar bedragen. Een verbod voor een duur van minder dan vijf jaar staat immers niet in verhouding tot de ernst van de bedoelde misdrijven en vooral tot de risico's op recidive die de uitoefening van het in artikel 426 bedoelde recht door een wegens die misdrijven veroordeelde persoon met zich meebrengt. De ontzetting uit het bedoelde recht is eerder dan een straf een voorzorgsmaatregel om herhaling te vermijden. De belangen van het slachtoffer en van de maatschappij als geheel moeten immers primeren op de rechten van de dader.

B) Een levenslang verbod van het in artikel 426 genoemde recht moet, gelet op de ernst van de bedoelde verzwarende omstandigheden, worden uitgesproken in alle gevallen, waarin de feiten omschreven in de artikelen 423 tot 424sexies worden gepleegd door een bloedverwant in de opgaande lijn, de adoptant, de broer of de zuster van het slachtoffer of door een persoon die jegens het slachtoffer een vertrouwensrelatie heeft, en in alle gevallen, waarin de feiten worden gepleegd op een persoon die ingevolge zwangerschap, een ziekte of één of ander lichamelijk of geestelijk gebrek bijzonder kwetsbaar is en tenslotte in de gevallen, waarin de feiten gepleegd worden onder de bedreiging van een wapen.

N° 35 DE M. LAEREMANS

Art. 23

À l'article 431 proposé, apporter les modifications suivantes :

A) dans les §§ 1er et 2, remplacer chaque fois les mots «douze ans» par les mots «quatorze ans»;

B) compléter le § 1er par un alinéa 2, libellé comme suit :

«L'auteur visé à l'alinéa 1er est puni d'une réclusion de sept ans au moins si la victime mineure âgée de moins de quatorze ans a été enlevée par violence.»

C) compléter le § 2 par un alinéa 2, libellé comme suit :

«Sera puni d'un emprisonnement d'un mois à un an celui qui aura enlevé ou fait enlever un mineur de plus de quatorze ans lorsque l'enlèvement n'aura pas été accompli avec violence, ruse ou menace.»

D) dans le § 5, remplacer les mots «de vingt à trente ans» par les mots «à perpétuité».

JUSTIFICATION

A) Dans son avis, le Conseil d'État fait observer que, dans l'article 374bis en projet, la prise d'otage est punie plus sévèrement si la victime est un mineur de moins de quatorze ans, alors que, dans l'article 431 proposé du Code pénal, on établit une distinction selon que le mineur a plus ou moins de douze ans. Nous suivons la suggestion du Conseil d'État qui conseille de veiller à établir une certaine cohérence entre les deux articles, étant donné que les infractions qui y sont décrites présentent quelques points communs. S'il est adopté, cet amendement rendra punissable dans tous les cas l'enlèvement de mineurs qui n'ont pas atteint l'âge de quatorze ans, que la victime ait suivi son ravisseur volontairement ou non. Les mineurs âgés de douze à quatorze ans sont ainsi mieux protégés par la loi pénale. A l'heure actuelle, l'enlèvement de ces enfants peut être puni sur la base de l'article 431 si l'enlèvement a été accompli avec violence, ruse ou menace.

B) L'insertion de cet alinéa tend à punir plus sévèrement l'enlèvement d'un mineur de moins de quatorze ans, si l'enlèvement a été accompli avec violence. Selon le projet à l'examen, peu importe par contre si le mineur enlevé a atteint l'âge de quatorze ans ou non (dans le projet douze), dès que l'enlèvement a été accompli avec violence. Dans les deux cas, l'infraction est en effet réprimée par une réclusion de cinq à dix ans. Cela est disproportionné, parce que, dans le deuxième cas, usage de violence et victime de moins de quatorze ans, sont des circonstances aggravantes qui coexistent. La peine devrait être de sept ans de réclusion au moins.

Nr. 35 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 23

In het ontworpen artikel 431 de volgende wijzigingen aanbrengen :

A) in § 1 en § 2, de woorden «twaalf jaar» telkens vervangen door de woorden «veertien jaar».

B) paragraaf 1 aanvullen met een tweede lid, luidende :

«De dader bedoeld in het eerste lid wordt gestraft met opsluiting van minstens zeven jaar, indien het minderjarige slachtoffer dat de leeftijd van veertien jaar niet heeft bereikt, werd ontvoerd door geweld.»

C) paragraaf 2 aanvullen met een tweede lid, luidende :

«Met gevangenisstraf van een maand tot een jaar wordt gestraft hij die een minderjarige die de leeftijd van veertien jaar heeft bereikt, ontvoert of doet ontvoeren, zonder dat hierbij geweld, list of bedreiging wordt gebruikt.»

D) In § 5, de woorden «opsluiting van twintig tot dertig jaar» vervangen door de woorden «levenslange opsluiting».

VERANTWOORDING

A) De Raad van State wijst er in zijn advies betreffende het wetsontwerp op, dat in het ontworpen artikel 347bis van het Strafwetboek gijzeling strenger wordt bestraft, wanneer het slachtoffer een minderjarige van minder dan veertien jaar is, terwijl men in het ontworpen artikel 431 van het Strafwetboek minderjarigen boven en beneden de leeftijd van twaalf jaar onderscheidt. Wij volgen de suggestie van de Raad van State om te zorgen voor een zekere coherentie tussen de beide artikelen, daar de misdrijven die erin omschreven worden, heel wat raakpunten met elkaar vertonen. Als dit amendement wordt aangenomen zal de ontvoering van minderjarigen die de leeftijd van veertien jaar niet hebben bereikt, in alle gevallen strafbaar zijn, ongeacht of het slachtoffer de ontvoerder vrijwillig gevolgd is of niet. De minderjarigen tussen twaalf en veertien jaar oud worden op die manier beter door de Strafwet beschermd. Momenteel kan ontvoering van die kinderen op grond van artikel 431 slechts bestraft worden, wanneer geweld, list of bedreiging werd gebruikt.

B) De invoeging van dit lid strekt ertoe om de ontvoering van een minderjarige beneden de leeftijd van veertien jaar strenger te bestraffen, wanneer voor die ontvoering geweld wordt gebruikt. Volgens het wetsontwerp daarentegen maakt het geen verschil meer uit of de ontvoerde minderjarige al dan niet de leeftijd van veertien (in het ontwerp : twaalf) jaar heeft bereikt, van zodra er geweld wordt gebruikt. In beide gevallen staat op het misdrijf immers opsluiting van vijf tot tien jaar. Dit is disproportioneel, want in het tweede geval - gebruik van geweld en slachtoffer van minder dan veertien jaar - zijn twee verzwarende omstandigheden gelijktijdig aanwezig. De straf zou minstens zeven jaar opsluiting moeten bedragen.

N° 36 DE M. LAEREMANS

Art. 24

Dans la disposition proposée, remplacer chaque fois le mot «quatorze» par le mot «seize».

JUSTIFICATION

Nous déplorons que seuls les mineurs de moins de quatorze ans aient droit, même en ce qui concerne d'autres parties du projet de loi, à la protection pénale la plus large (voir le commentaire de l'article 5). L'amendement vise à faire en sorte que tous les mineurs de moins de seize ans puissent bénéficier de ce degré de protection.

N° 37 DE M. LAEREMANS

Art. 31

Dans l'article 9bis, alinéa 3, proposé, remplacer les mots «tous les six mois» par les mots «tous les trois mois».

JUSTIFICATION

IL n'est pas superflu, en vue d'assurer un contrôle rigoureux de la conduite du délinquant sexuel, d'obliger légalement le service ou la personne chargés de la guidance d'adresser plus fréquemment des rapports à la commission de probation.

N° 38 DE M. LOZIE

Art. 4

Dans l'article 363, alinéa 3, proposé, supprimer les mots «,si cette mission a reçu son exécution».

Nr. 36 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 24

In de voorgestelde bepaling, het woord «veertien» telkens vervangen door het woord «zestien».

VERANTWOORDING

Wij betreuren dat slechts de minderjarigen beneden de leeftijd van veertien jaar - ook wat andere onderdelen van het wetsontwerp betreft - recht hebben op de meest ruime bescherming vanwege de strafwet. (cfr. de toelichting bij artikel 5). Het amendement strekt ertoe dat alle minderjarigen beneden de leeftijd van zestien jaar op deze mate van bescherming zouden kunnen rekenen.

Nr. 37 VAN DE HEER LAEREMANS

Art. 31

In het ontworpen artikel 9bis, derde lid, de woorden «om de zes maanden» vervangen door de woorden «om de drie maanden».

VERANTWOORDING

Het is met het oog op een nauwgezette controle op het gedrag van de seksuele delinquent geen overbodige luxe om een grotere frequentie van de rapporteringen van de begeleidende dienst of persoon aan de probatiecommissie wettelijk verplicht te stellen.

B. LAEREMANS

Nr. 38 VAN DE HEER LOZIE

Art. 4

In het voorgestelde artikel 363, derde lid, de woorden «indien die opdracht wordt uitgevoerd» weglaten.

F. LOZIE